

Gebed om
Herleving

John Elias (1774-1841)

John Elias

Voorwoord.....	3
Korte levensschets	4
De bediening van John Elias.....	7
Herleving op het eiland Anglesey.....	9
Sabbatschending in Rhuddlan (1802).....	10
Predikatie in Liverpool (1809).....	16
De Pwllheli Associatie in Wales (1831).....	17

© Stichting Herleving

De stichting stelt zich ten doel om meer bekendheid te geven aan ware herleving van de zuivere Godsdienst, zoals de Bijbel daarover spreekt, en zoals de Kerkgeschiedenis er duizenden voorbeelden van geeft. Onze hoop is dat christenen hierdoor opgewekt mogen worden tot meer gebed om zulk een werk des Heeren. “Het is tijd voor de Heere dat Hij werke, want zij hebben Uw wet verbroken.”

Eindredactie: Johan J. Pieterman

Molenweg 36 - 4341 BE Arnemuïden - Nederland

Tel. 0118 - 606 707

Email jjp@revivalsite.nl

Postgiro 44 55 326 t.n.v. Stichting Herleving

Website Revival Site Holland (www.revivalsite.nl)

Voorwoord

Onze laatste uitgave ging over Gezinsgodsdienst, en nu kunt u lezen over John Elias, wiens dochter opmerkte: *‘Om in zijn gezin te leven was in grote mate de hemel op aarde. Ik kan nooit het licht vergeten dat onze gezinsgodsdienst vergezeld’*, zie blz. 8.

Deze Elias is in Nederland niet zo bekend, evenals zijn landgenoot Daniel Rowland, terwijl ze toch behoren tot de meest ontzagwekkende predikers uit de kerkgeschiedenis. Tijdgenoten zeiden o.a.: ‘John Elias was een van de grootste, zo niet de grootste prediker die ooit in Wales optrad’, en ‘Elias was een van de grootste mannen van zijn eeuw; en als prediker denk ik dat er zijns gelijke niet geweest is sinds de grote apostel der heidenen.’

Zijn bediening werd gekenmerkt door krachtige uitstortingen van Gods Geest, zodat vele herlevingen ontstonden en talloze zielen werden aangeraakt en veranderd. Soms had een enkele predikatie al een wonderbare uitwerking, zoals in Rhuddlan (1802) en Pwllheli (1831).

En vooral ook op de Associaties, waar soms tien-duizenden bijeen waren, heeft zijn bediening indrukken gemaakt die nimmermeer zijn uitgewist.

Maar niet alleen zijn prediking, ook zijn hele leven getuigde van de tegenwoordigheid Gods. Hij bracht zelf in praktijk wat hij eens iemand aanraadde: *‘In wát voor situatie, staat of omstandigheid u ook geplaatst moge zijn, laat de heerlijkheid van God uw doel zijn; het woord van God uw regel; en de liefde van God uw beginsel’*. Moge dat ook bij ons praktijk worden!

Ja, moge de God van Elia(s) ook in onze dagen Zich nog Dezelfde betonen, in Zijn genade en kracht!

J.J.P.

Korte levensschets

“John Elias werd geboren te Brynllwyn bach, dichtbij Pwllheli in Caernarvonshire [N.-Wales], op 6 maart 1774. Zijn ouders waren niet zo godsdienstig, maar zijn grootvader wel. Hij mocht de jongen heel graag. Hij leerde hem reeds jong om geen slechte woorden te gebruiken, altijd de waarheid te vertellen, en geen slechte jongens na te lopen. Hij leerde hem ook hoe hij moest lezen, zodat hij de Welse taal kon lezen toen hij vier of vijf jaar oud was. Voordat hij zes was, kon hij de Bijbel goed lezen. Reeds in deze tijd gevoelde hij diepe godsdienstige indrukken. Hij was bevreesd voor God; grote verschrikkingen kwamen 's nachts over hem, en hij droomde dikwijls van de Oordeelsdag. Op zondag zou hij nooit spelen. (...)

In 1794 begon Elias te prediken, toen hij ongeveer twintig jaar oud was, en het werd zeer spoedig duidelijk dat hij in waarheid een man van God was. (...) Hij deed zich kennen als een begaafde jongeman, een geboren spreker, en een man vol van de Heilige Geest en van kracht. Zijn hartstocht, ook om te werken, was intens. Met alle macht arbeidde hij nacht en dag teneinde goed te maken wat in vroeger dagen ontbroken had. (...)

‘Ik zag mijzelf erg gebrekkig in mijn gedachten van de heerlijkheid van Christus en de bevinding van Zijn liefde, om helder en vurig van Hem tot het volk te spreken. Maar God verdroeg mij en ondersteunde mij op een wonderlijke manier.’ (...)

Toen hij zich in Anglesey¹ vestigde [in 1799], was dat

---

1) Anglesey was een van de laatste sterkten van de Druïden.

eiland reeds in grote mate door het Evangelie gezegend geworden, maar er bleven nog steeds vele relieken van het vroegere barbarisme over. Aan elk van deze verklaarde hij de oorlog tot in de dood, en hij behaalde er een volkomen overwinning over. Wáár er maar een periodieke vergadering van zondige mensen voor goddeloze doeleinden werd gehouden, daar ging Elias heen met al de ijver en de kracht van zijn naamgenoot in oude tijden. Telkens weer verdreef zijn God de vijand voor zijn aangezicht en gaf hem de kracht om deze boze werken te verdelgen.

Op Palmzondag was een groot aantal mensen elk jaar gewoon een bijeenkomst te houden om nesten van raven te verbranden. (...) Zij deden het altijd op de Sabbat, en op de meest woeste en afschuwelijke wijze. Daarna keerden zij zich meestal tegen elkaar, en wonden, kneuzingen, beschadigde hoofden en gebroken benen behoorden herhaaldelijk tot de gevolgen van het “vermaak” van deze dag. In 1802 besloot Elias een aanval te doen op dit weerszinwekkende tafereel. Hij ging naar deze plaats en riep de wraak van de Allerhoogste God uit tegen degenen die also Zijn dag ontheiligden en ieder voorschrift van Zijn wet vertraden; en met zulk een gevolg dat de schuldige menigte met schrik werd vervuld; en het gruwelijke gebruik werd voor altijd tot een einde gebracht. (...)

Hij preekte veel in de open lucht, want het was niet vaak dat een gebouw groot genoeg bevonden werd om de menigten te bevatten, die samenkwamen om hem te horen. Zij gingen uit, niet om een riet te zien, door de wind heen en weder bewogen, of een man in zachte klederen gekleed, maar een profeet, en voorwaar een zeer grote profeet. (...)

Vele jaren stond hij op de allereerste plaats op de

Associaties. Die grote Assemblies kwamen in de openlucht bijeen, en werden bijgewoond door vergaderingen die varieerden van 5.000 tot 30.000, al naar gelang de locatie waar ze werden gehouden. (...)

Ds. D. Charles van Carmarthen zegt: ‘Op al mijn reizen door Wales heb ik nooit gehoord van enige andere prediker, wiens bediening zo wijd verspreid gezegend is tot bekering van zondaren als die van John Elias. Bijna in iedere buurtschap, dorp en stad kan men personen tegenkomen die hun bekering toeschrijven aan indrukken, ontvangen onder één van zijn preken.’ (...)

Hij stierf in zijn woning, Y Fron, Anglesey, op 8 juni 1841, in het achtenzestigste jaar van zijn leven. (...) De begrafenisstoet moest langs de weg van Llangefni naar Menai Bridge. Er bevonden zich honderden toeschouwers langs de route; al het werk was opgegeven; en de mensen stonden overal te kijken naar de stille optocht, en te wenen. Bij Menai Bridge kwamen er grote aantallen bij, en de stoet bleef heel de weg naar Beaumaris aangroeien. Tegen de tijd dat zij daar aankwamen was hij ongeveer 2½ km. lang, en er werd berekend dat er 10.000 mensen aanwezig waren. Al de schepen lagen met de vlaggen halfstok, de winkels waren gesloten, en de gordijnen voor de ramen waren overal dicht gedaan. (...)

Een bekende geestelijke in de Anglicaanse Kerk schreef in zijn dagboek: ‘Vandaag, 15 juni, werd de grootste prediker in Wales, en misschien ook de grootste in ons koninkrijk, begraven. Moge de Heere Zich over Zijn kerk ontfermen, en haar opnieuw begunstigen met zulk een dienaar als Elias was, gelijk een vlammende seraf op de preekstoel.’ ”

De bediening van John Elias

“Voor hem was de studeerkamer ‘het heilige der heiligen’. Door meditatie en gebed maakte hij deze tot een geheiligde plaats. Ons wordt verteld dat Maarten Luther een groot man was in het gebed; wanneer hij het uitzonderlijk druk had, was het zijn regel om minstens drie uur per dag aan godsdienstige oefeningen te geven, omdat hij van gevoelen was dat men geen groot werk kon doen zonder veel vurig gebed. John Elias was op zijn minst in dít opzicht aan hem gelijk. Een groot gedeelte van de aan studie toegewezen tijd werd op zijn knieën doorgebracht. Zijn vrouw en kinderen waren zich ten volle van dit feit bewust; soms hoorde mevrouw Elias, vanuit de kamer beneden, het roepen van zijn ziel als hij voor Gods aangezicht worstelde om een boodschap. Als ze de kamer binnenkwam, nadat hij die had verlaten, vond ze de stoel dikwijls besprenkeld met tranen – de tranen van een man in zielsangst als het ging om wat hij tot de menigte zou zeggen. Wanneer ze hem in het rijtuig vergezelde naar de grote preekbijeenkomsten, zag ze hem, terwijl ze voort reden, menigmaal neerknielen om ernstig met God te pleiten voor ‘iets om tot het volk te zeggen’. Dat scheen zijn enige verzoek te zijn, hij wenste ‘iets om te zeggen’. Hij wilde dat God tot hem sprak als tot de profeet Ezechiël, zeggende: ‘Gij nu, o menskenkind, Ik heb u tot een wachter gesteld over het huis Israëls; zo zult gij het WOORD UIT MIJN MOND horen en hen van Mijnentwege waarschuwen’ [Ezech. 33:7]. (...)

Elias beklom de preekstoel met de ernst van een man, die zojuist uit de onmiddellijke gemeenschap met God was gekomen. (...) De samenstelling van zijn preken was heel

eenvoudig. Het eerste gedeelte werd besteed aan het verklaren van de tekst en het uitleggen van wat de verschillende verklaarders hadden gezegd. Vervolgens haalde hij de dingen die in de tekst besloten lagen eruit en paste ze toe op iedere denkbare persoon. Hij preekte altijd *ex tempore*. ‘Papier’, zei hij, ‘is een erg arm ding om vuur in te vervoeren.’ En hij leek altijd in vuur en vlam te staan over zijn onderwerp. Zijn vuur werd dikwijls van brandstof voorzien door zijn tranen, die hij rijkelijk in het gebed vergoot. Zijn gebeden op de preekstoel weerspiegelden dikwijls zijn persoonlijke gebeden. (...)

De vrouw van ds. John Jones van Talysarn bracht mevr. Elias een bezoek in haar smart na de dood van haar geëerde man. Vergezeld van mevr. Jones ontsloot de weduwe de deur en betrad de studeerkamer voor de eerste maal nadat hij haar ontvallen was; – wijzend naar de grond waar het vloerkleed helemaal was versleten, zei ze: ‘Dit is de plaats waar hij zijn knieën boog om te bidden. Ik kwam hem vaak roepen voor het ontbijt en vond hem op zijn knieën. (...)

Zijn dochter schreef: ‘Om in zijn gezin te leven was in grote mate de hemel op aarde. Ik kan nooit het licht vergeten dat onze gezinsgodsdienst vergezelde, en het genoegen en de stichting die wij in onze gesprekken ervoeren. En nooit kan ik de tranen vergeten die ik zag op de stoel in zijn studeerkamer waarbij hij zijn knieën boog; hoewel er niets werd gehoord, waren wij ons er terdege van bewust dat hij een overvloed aan tranen uitstortte in zijn verborgen gebeden. Menigmaal sloeg ik hem gade als hij uit zijn kamer kwam, gelijk Mozes die van de berg afkwam, met zoveel van het beeld Gods op zijn gelaat dat niemand hem in het gezicht kon zien.’ ”

Herleving op het eiland Anglesey

“Elias verhuisde in 1799 van Caernarvonshire naar Anglesey. In dit jaar trouwde hij met zijn eerste vrouw¹, Elisabeth Broadhead. Het paar vestigde zich in Llanfechell en hielden daar een winkel. Anglesey was eeuwenlang in de ban van de duisternis geweest. Hoererij en dronkenschap waren hier heel gewoon. Zij die aan de kust woonden, smokkelden en deden zich tegoed aan de goederen die van vergane schepen aanspoelden. Ook plunderden zij de schepen die het moeilijk hadden in stormweer. De zondag was een dag om zich uit te leven in allerlei vormen van ongerechtigheid. In deze omgeving vestigden zij zich. Er waren wel bewegingen van Gods Geest zichtbaar op dit eiland. Met veel ijver en ernst begon hij de zonden te bestraffen. Hij preekte vooral tegen de zonde van onreinheid en waarschuwde voor seksuele contacten vóór het huwelijk. Zijn woorden vielen als vuurbranden op zondaren en de vloed van de zonde werd in Anglesey krachtig beproefd.

‘Toen ik in 1799 naar Anglesey ging,’ zo schreef Elias, ‘waren er erg weinig kapellen in het graafschap en sommige waren klein en ongeriefelijk.’ Ook de Societies waren klein, maar gelukkig waren ook hier geoefende kinderen van God, die Elias tot grote steun waren. ‘Zij schenen als lichtende sterren, hoewel hun gaven niet groot waren; maar hun gewetens waren teer en hun harten gebroken, aangeblazen in liefde tot God, Christus, Zijn zaak en Zijn volk. Gods

---

1) Uit dit huwelijk werden vier kinderen geboren. Toen Elisabeth in 1829 stierf, hertrouwde Elias in 1830 met Lady Buckeley.

genadige aanwezigheid was vaak zichtbaar in deze kleine gezelschappen! Spoedig droeg de prediking rijke vrucht. Er was sprake van een grote honger naar het Woord des levens. Het aantal belijders nam snel toe en binnen enkele jaren verrezen vierenveertig kapellen. (...)

In oktober 1822 schreef Elias: ‘De opwekking gaat op zeer aangename wijze op dit eiland voort. De goeder-tierenheid des Heeren jegens ons is wonderbaar. Zijn bezoeken en de overtuigingen onder het Woord zijn waarlijk vol kracht. Zeer woeste en verharde zondaars worden opgeschrikt en tot bekering gebracht; menigten worden gewillig gemaakt in de dag van Christus’ heirkraft. (...) Dit is van de Heere geschied.’”

Trouwens, ook onder de bediening van de eenogige baptisten-prediker Christmas Evans ontstonden er opwekkingen. Hij woonde op Anglesey van 1791-1826, en hij zegt in 1814: ‘Na veel worstelen in het gebed, en vurig verlangen naar de genieting van Goddelijke invloeden, heeft het de Heere behaagd, vanuit de overvloed van Zijn genade, ons de dauw des hemels te schenken. In vele buurtschappen vonden er onder het volk grote ontwakingen en zonde-overtuigingen plaats.’

Sabbatschending in Rhuddlan (1802)

“Het was al zeer vele jaren een oud gebruik in Rhuddlan (Flintshire, N.-Wales), om iedere zondag gedurende de oogsttijd een markt te houden voor het huren van oogstlieden. De mensen kwamen in grote aantallen vanuit alle delen van het land, sommigen om werk te zoeken en anderen om zich over te geven aan dronkenschap en

brasserijen. Ook vele respectabele boeren bezochten de markt vanuit de omliggende districten, sommigen kwamen van zo'n 8 tot 12 mijl ver om arbeiders te huren voor de volgende week. Het was ook gebruikelijk zeisen, sikkels en andere landbouwwerktuigen te kopen en te verkopen, zodat de sabbat een marktdag werd. Behalve dit werd het ergste type van onzedelijkheid en wanorde uitgeoefend in de herbergen. Het horen van deze schandelijke staat van zaken wekte de vurige geest van John Elias op en hij besloot een moedige aanval te doen op deze sterkte van de vijand. De dag werd afgesproken waarop Elias Rhuddlan zou bezoeken om te prediken tot die goddeloze menigte van sabbatschenders. Dit werd bekendgemaakt in al de omliggende plaatsen, zodat vele honderden tezamen kwamen om hem te horen en te steunen in zijn gewaagde onderneming. Vele vrienden kwamen met hem mee van St. Asaph, Denbigh en andere districten.

Toen Elias daar tussen twee en drie uur aangekomen was, plaatste hij zich op de hoogste van de twee of drie stenen treden voor de deur van de New Inn, het huis van een zekere Mrs. Hughes; zodat hij zich in een goede positie bevond om zijn hoorders toe te spreken. Hij staarde met een ernstig en waardig voorkomen op de grote menigte vóór hem, samengesteld uit duizenden arbeiders en boeren. Honderden van hen droegen hun sikkels en zeisen op hun armen en schouders, wat het gezicht tot een van de meest ontzaglijke maakte waaraan maar gedacht kon worden op de dag des Heeren. Behalve het verwarde lawaai en de herrie van een markt waar men arbeiders huurde, kon ook het geluid van violen, harpen, hun dronken bespelers en het lawaai van dartele en goddeloze dansers gehoord worden.

Elias gaf het volgende vers op, vanuit Ps. 24, om gezongen te worden aan het begin van de bijeenkomst:

Yr Arglwydd biau'r ddaear lawr,
A'i llawnder mawr sydd eiddo
Yr Arglwydd biau yr holl fyd,
A'r bobl i gyd sydd ynddo.

De aarde behoort aan de Heere,
En alles wat zij bevat;
De wereld die bewoond wordt,
En alles wat daar verblijft.

'Ik denk', zo zei iemand die aanwezig was, 'dat ik nimmer zulk een krachtdadig zingen gehoord heb; en de gehele woelige vergadering werd in beslag genomen door een ongewone plechtigheid. Ook was er zulk een opmerkelijk gezag in de stem en houding van de prediker dat het een krachtige uitwerking op allen had; en binnen een paar minuten werd er geen sikkel of zeis meer gezien. De vrienden vreesden, voordat zij daar kwamen, dat de prediker en zijzelf slecht behandeld zouden worden in zulk een goddeloze plaats; maar er gebeurde iets geheel anders dan dit, want op de werktuigen werd geen acht geslagen, de zeisen en sikkels werden neergelaten en uit het zicht genomen, voordat het zingen ten einde was. Hierna las Elias op zijn onnavolgbare wijze een gedeelte uit de Schrift en toen bad hij. Zijn ernstige inspanning, zijn vasthoudende aandrang en zijn tranen die langs zijn wangen stroomden, vervulden de gehele menigte met plechtigheid, vrees en verbazing. Hij dankte de Heere meer dan eens dat Hij de

aarde weerhield om die goddeloze menigte in hun zonden levend te verslinden in de hel. Ernstig smeekte hij telkens weer dat de Heere het in de harten wilde leggen van de grote en gerespecteerde mannen van deze plaats, diegenen die het gezag van de burgerlijke wet in hun hand hadden, dat zij ondersteuners zouden zijn van de heiligheid van Zijn heilige dag. Hij noemde vol respect de bisschop en de deken, politierechters, predikanten van de Staatskerk, boeren, herbergiers, enz. Maar ik ben niet helemaal zeker of het in zijn preek of in zijn gebed was dat hij deze eerbiedwaardige mannen noemde, of dat hij dit in beide deed. Ik hoorde nimmer zulk een vasthoudende aandrang of zulk een plechtigheid en ernstigheid in het gebed van enig man: en de hiermee vergezeld gaande uitwerking en kracht overtuigde iedere aanwezige dat de Heere hem hoorde en bezig was machtig door hem te werken.

Na het beëindigen van zijn ernstige gebed en het zingen van een ander vers nam Elias zijn tekst vanuit Exodus 34:21: “Zes dagen zult gij arbeiden, maar op de zevende dag zult gij rusten: in de ploegtijd en in de oogst zult gij rusten.” Zijn ernstig, weloverwogen, onbevreesd en gezaghebbend lezen van deze woorden greep dadelijk ieder gemoed aan en hield de meest oplettende aandacht van heel de menigte in beslag. Hij maakte zorgvuldige opmerkingen over de vier onderverdelingen van de tekst; namelijk: 1. Zes dagen zult gij arbeiden. 2. Op de zevende dag zult gij rusten. 3. In de ploegtijd zult gij rusten. 4. In de oogst zult gij rusten. Gedurende de preek bracht hij in herinnering vele van de verschrikkelijke aankondigingen in het Woord Gods tegen schenders van de sabbat en de dierbare beloften aan degenen die haar eerbiedigen. Hij gaf in het bijzonder uitleg over

Jeremia 17:27: “Maar indien gij naar Mij niet zult horen om de sabbatdag te heiligen, en om geen last te dragen, als gij op de sabbatdag door de poorten van Jeruzalem ingaat, zo zal Ik een vuur in haar poorten aansteken, dat de paleizen van Jeruzalem zal verteren, en niet worden uitgeblust.” Hij noemde verschillende merkwaardige voorbeelden van de grimmige oordelen Gods over degenen die de sabbat overtraden; hierbij herinnerde hij ook aan de grote brand van Londen die begon op de dag des Heeren, wat ongetwijfeld een kastijding was over de inwoners vanwege hun onverschilligheid en oneerbiedigheid voor Gods heilige dag. Als antwoord op de verontschuldigungen en tegenwerpingen die zouden kunnen oprijzen in het gemoed van zijn hoorders, zei hij: “Wat dan, als het een zeer natte oogsttijd is – behoren wij te rusten wanneer de sabbat een mooie dag is en het koren op het veld aan het verrotten is?” “Ja, u behoort het gebod Gods te gehoorzamen: ‘In de oogsttijd’, zegt het Woord Gods, ‘zult gij rusten.’ De Heere zou eerder een engelenheir zenden om uw koren in te zamelen dan dat Hij u zou ontbieden om Zijn heilige dag te veronachtzamen.” Hierna riep hij met uitgestrekte hand, terwijl de tranen rijkelijk over zijn wangen stroomden, met alle macht tot het volk: “O dieven! O dieven! O dieven! de dag des Heeren te stelen – de dag van mijn God te roven!” Dit gezegde ging als een donderslag door de vergadering, zodat het gemoed van allen bevangen werd met vreze en beven. Toen zei hij opnieuw: “Wat dan, als ik verlies lijd en niet in staat zal zijn om in mijn onderhoud te voorzien, omdat ik in een natte oogsttijd mijn best niet wilde doen op de sabbatdag?” “Ik zeg dit tot u: er zijn duizenden van degenen die de sabbat gehouden hebben, die de middelen hebben

om veel beter te leven dan u en om honderdduizend maal beter te sterven.” Hij vermengde zijn preek hier en daar met ernstige smekingen tot de Heere, om de groten en aanzienlijken moed te geven om voor de sabbat uit te komen, en voor de zaak van Zijn lieve Zoon.

De grootste ernst en eenvoud had het gemoed van de gehele menigte vervuld en het was duidelijk dat zij de scherpe snede voelden van de belangrijke waarheid die met zulk een klaarheid en kracht aan hen doorgegeven was. Ik hoorde toen velen zeggen dat zij om geen enkele reden meer daarheen of naar enige andere plaats zouden gaan om op de sabbat arbeiders te huren; en zoiets vond daarna nergens meer in Flintshire plaats.

Toen ds. Robert Roberts, uit Tanyclawdd, van de preek terugkeerde, haalde hij op de weg tussen Rhuddlan en St. Asaph een man in die evenals hij van de preek kwam; en toen hij zich in de richting van zijn huis wendde, verbeelde de man zich dat zijn arm, waarmee hij zijn sikkel droeg, verdord was, en zo viel het werktuig uit zijn hand op de weg; en hij was bevreesd om het met zijn andere hand op te rapen, opdat ook die arm niet verlamd zou worden. Bijgevolg verloor hij zijn sikkel, maar behield zijn twee armen; en veel meer dan dat, hij was wedergeboren in die bijeenkomst; want hij leefde de rest van zijn leven als een echte christen en eindigde zijn loop in vrede.’”

“Wij onderzoeken iedere persoon in onze kerken, en vragen hen of zij de Sabbat een verlustiging kunnen noemen. Er wordt ook aangewezen in welke zij de Sabbat voor gelovigen een verlustiging is.”

John Elias

Predikatie in Liverpool (1809)

“De tekst was: Efeze 2:12, voornamelijk de woorden in dat vers: ‘In die tijd waart gij zonder Christus.’ De kerk waarin de prediker deze tekst voor een preek nam, was de Wels-sprekende Calvinistisch Methodistische Kerk in Liverpool, tegen het einde van 1809. Een jongeman, grotelijks door God in opwekkingen gebruikt, John Elias, was verantwoordelijk voor de prediking. En zijn thema was: De ellende van mensen zonder de Heere Jezus Christus. De prediker hield niet alleen de belangstelling van de gemeente levend, maar tijdens de prediking was er onder de hoorders een groot besef van God, Zijn heiligheid en Zijn majesteit. Eén ooggetuige bericht dat er, terwijl de prediker voortging, in toenemende mate een besef van vreze, vanuit de eeuwigheid, over de gemeente kwam. De waarheid van het woord waar hij uitleg over gaf, trof het bewustzijn van de luisteraars zeer diep. Het was alsof bijna het hele volk zich op hun knieën bevond, en hun aangezichten waren zo bleek en wit geworden als krijt. Tegen het einde van de preek riep John Elias tot zijn gemeente, terwijl zijn stem beefde en stromen van tranen langs zijn gezicht liepen: ‘O!’ zei hij, ‘O! Heb medelijden met de mensen die zonder Christus zijn! Er is geen tong die het ooit kan beschrijven. Tot in eeuwigheid kan geen enkel verstand de kleinste fractie bevatten van de ellende van mensen zonder Christus. Zij zijn naakt zonder enige bedekking. Zij zijn ziek zonder een Medicijnmeester. Zij zijn hongerig, en zonder het Brood des levens. Zij zijn schuldig, maar zonder gerechtigheid. Zij zijn ook vuil, maar zonder een Fontein waarin zij zichzelf kunnen wassen. Zij zijn verloren zonder een Zaligmaker, en zij zijn verdoemd

zonder een verzoening om Gods toorn af te keren.’ Overweldigd door die beschrijving van ongelovigen, en door de ontzaglijkheid daarvan, weende de prediker. Hij boog zijn gezicht voor een ogenblik neer op de geopende Bijbel vóór hem op de preekstoel. Er was een alarmerende stilte in de kerk, terwijl de aandacht het volk aangreep. De stilte werd slechts gebroken door de zuchten en het stille wenen van honderden mensen. Er was een besef van zonde-overtuiging. Toen verhief de prediker zijn stem, én zijn hoofd. Men kon bijna onmiddellijk de blijdschap in zijn gezicht zien. Het Evangelie van Christus begon hem opnieuw aan te grijpen. Hij riep uit: ‘Gezegend zij God!’ Hij ging verder met zijn volk te vertellen dat Christus vanavond gevonden kan worden, de Christus Die voor zondaren stierf, Die weder opstond, Hij kan vanavond gevonden worden door degenen die, tot nu toe, zonder Hem zijn. ‘Wat een verlossing!’ zei hij vervolgens, en begon het volk aan te dringen om te komen en om in Christus te vertrouwen.

De preek was het middel tot eeuwig leven en zaligheid voor vele mensen, in die gemeente. Tientallen werden lid van die kerk in de weken die volgden. ‘De heerlijkheid van Christus in Welse opwekkings-prediking.’ ”

De Pwllheli Associatie in Wales (1831)

“Deze opwekking [te Pwllheli] begon nogal verschillend van welke andere opwekking ook. Het was een tijd van godsdienstige onverschilligheid; maar er kwam een plotse-linge en onverwachte verandering. De volgende woorden zijn een exacte afschildering van deze periode: ‘Het land zit

en het is stil' (Zach. 1:11), maar 'zie, er werd een grote aardbeving' (Openb. 6:12). Dikwijls gaan er aan elke opwekking tekenen vooraf dat de Heere op het punt staat om een groot werk te doen. Over het algemeen kan het begin van iedere opwekking beschreven worden met Ps. 102:14, 15: 'Gij zult opstaan, Gij zult U ontfermen over Sion, want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen. Want Uw knechten hebben een welgevallen aan haar stenen, en hebben medelijden met haar gruis'. Sion is ontwaakt en gebracht tot besef van de lage staat van de godsdienst, en tot gebed voor haar voorspoed. Haar geliefden zijn ertoe gebracht zich te ontfermen bij het zien van haar lage gestalte en te bidden voor de zaligheid der wereld. 'Sion heeft weeën gekregen, en zij heeft haar zonen gebaard' (Jes. 66:8).

Maar déze opwekking kwam bijna even plotseling als een bliksemstraal. Waar zulk een antwoord komt, kan er gezegd worden: 'Ik ben gevonden van hen, die naar Mij niet vraagden, Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten' (Jes. 65:1).

Dit vond plaats onder een preek van de onvergetelijke John Elias op de Pwllheli Associatie, om 2 uur, 16 september in het jaar 1831, over Psalm 68:2 [Eng. vert.]: 'Laat God opstaan, laat Zijn vijanden verstrooid worden, laat ook hen die Hem haten voor Zijn aangezicht vlieden.' Er ging zulk een kracht vergezeld met deze preek, dat velen dachten dat de aarde beefde. Wij hoorden de oude broeder Hugh Owen van deze preek zeggen: 'John Elias preekte die keer op de Pwllheli Associatie, totdat Caernarvonshire door hem beefde.'

De overleden ds. Robert Ellis van Ysgoldy was op de

bijeenkomst aanwezig; hij heeft zijn herinnering eraan op zijn eigen levendige en treffende wijze beschreven. Wij geloven dat het de lezer aangenaam zal zijn als wij deze hier opnemen. ‘Aller ogen waren op John Elias gericht, die keer op de Pwllheli Associatie,’ zei Mr. Ellis. ‘Toen hij overeind kwam en voor de grote vergadering stond, was hij dadelijk bijzonder aangedaan. Tenminste, zoals wij het zagen en gevoelden. Hij las zijn tekst bedachtzaam en goed hoorbaar voor, en wel zo, dat de menigte opmerkte dat hij een boodschap van God had te verkondigen, en dat hij zichzelf daardoor verlevendigd gevoelde. Voordat het einde daar was, moest de vergadering zich wel net zo gevoelen. Is dit niet altijd het geheim van een zegenrijk prediker? Wanneer de prediker intense gevoelens heeft, moeten de hoorders noodzakelijk ook iets gevoelen. (...) Voorzover als ik mij kan herinneren, gebeurde het toen hij met zijn onvergelykelijke welsprekendheid zijn tekst toepaste op de huidige gedaante van het land. Hij gaf een sombere en ernstige beschrijving van de zedelijke en godsdienstige gedaante van de natie, en het aanmatigende en hooghartige zondigen dat toenam en het land vervulde, en dát in het licht van het Evangelie. Hij schilderde af dat de kwade zaken die aan de buitenkant stroomden, de kerk inbraken als een stroom [“de vijand inkwam gelijk een stroom”, Jes. 59:19 Eng. vert.], en de tucht van de kerken te zwak was om deze tegen te houden – omdat de Heere Zijn aangezicht van hen verborg en Zijn volk kastijdde vanwege hun geestelijke hoogmoed en zelfgenoegzaamheid. Intussen liet Hij hen met Zijn werk voortgaan zonder Zijn genadige bijstand, alsof Hij hen voorstelde: “Als gij het zonder Mij kunt doen, zal Ik heengaan en wederkeren tot Mijn plaats, totdat gij uzelf

schuldig kent en Mijn aangezicht zoekt; ga gij maar voort zoals gij zijt: predik, en onderwijs, en heb voorspoed.”

“Wee ons!” zei de opmerkelijke prediker, “voorspoed hebben zonder God! Voorspoed hebben om het land met spotters, en de kerken met huichelaars te vervullen! Geen wonder dan, dat degenen die Hem haten zo moedig zijn, en Zijn vijanden spottend vragen: ‘Waar is nu uw God?’ ”

Zo ging Elias voort met zijn sombere beschrijving, terwijl hij treffende gezegden gebruikte en met zijn vloeiende welsprekendheid alles vóór hem meesleepte. Ondertussen was de grote vergadering in beslag genomen door een ernstige treurigheid en opgesloten in een duisternis die aan de wanhoop grensde. Hij vroeg zichzelf dikwijls af: “Wel, wel, wat zal er van ons worden?”, en de menigte kreunde onder de last van de boodschap. Zie, toen bedwong de prediker zichzelf voor een ogenblik (volgens zijn gewoonte, wanneer zijn gemoed ten volle opgewekt was, en om de mensen met bepaalde waarheden in hun hart te treffen); en iedereen gevoelde dat zijn ingehouden spreken een pauze was van aangename welsprekendheid.

Velen verbeeldden zich dat zijn aangezicht scheen gelijk een engel. Terwijl hij vervolgens zijn hand ophief en met zijn vinger wees, sloeg hij zijn ogen ten hemel, en zo hard als zijn luide duidelijke stem maar toeliet, riep hij: “LAAT GOD OPSTAAN, LAAT ZIJN VIJANDEN VERSTROOID WORDEN, LAAT OOK HEN DIE HEM HATEN VOOR ZIJN AANGEZICHT VLIEDEN!” Indien de aarde onder de voeten van de vergadering al niet beefde, zoals sommigen dachten, de hel beefde zeker! De krachten der toekomstige wereld waren in die redevoering. Ernstige gevoelens en stille zuchten van de duizenden

mensen kwamen los in het licht van de hoop – ieder oog was een fontein van tranen (...)

Toen ging de prediker verder om met wonderbare welsprekendheid te beschrijven wat het was voor de kerk – de wereld – en Zijn vijanden die Hem haten, wanneer God opstond.’ (...)

‘Laat God opstaan...’, dat gebed werd ogenblikkelijk beantwoord, God stond op en verstrooide Zijn vijanden. Hij werd verheven voor de ogen van de enorme verzamelde menigte in die ene dienst, en van die dag af tot meer dan een jaar later, reed Hij triumerend door het graafschap, terwijl Hij duizenden van hen die vroeger Zijn vijanden waren, gevangen nam. (...)

Daar deze preek zo opmerkelijk was, zal het voor de lezer zeker interessant zijn om er aantekeningen van te hebben, die tijdens het luisteren opgeschreven zijn door een ouderling uit Bwlchderwin. Hier zijn sommige van de onderverdelingen en toepassingen:

I. Dat God en Zijn zaak vijanden hebben. Gods vijanden zijn vijanden van Zijn zaak, en vijanden van de zaak van Christus zijn vijanden van Christus Zelf, – Kaïn, Ismaël. Alle valse gelovigen in de wereld en alle ongelovigen in de wereld zijn Gods vijanden.

II. God houdt Zich soms alsof Hij slaapt, teruggetrokken, en als een vreemdeling in het land. Gods voornemen hierin is:

- a. Om te zien wat Zijn vijanden zullen doen wanneer zij worden losgelaten.
- b. Om te zien wat Zijn eigen volk zal doen zonder Hem, en

opdat zij hun behoefte aan Hem zouden zien; en ook opdat Hij Zichzelf een Naam zou maken in Zijn opstaan. Toen de discipelen het uitriepen in de storm, stond Christus op en bracht de zee spoedig tot stilte.

III. God heeft Zijn eigen tijd om op te staan en Zijn volk te redden.

a. Wanneer Zijn vijanden zeer aanmatigend en pochend zijn geworden in hun verachten van Hem.

b. God zal opstaan wanneer Zijn volk tot Hem roept in ziels- en gemoedsbenauwdheid. 'Nu zal Ik opstaan, om het kernen der nooddruftigen' (Ps. 12:6).

Toepassingen:

I. De ark kan niets doen tenzij God met haar is. Dit kan men duidelijk in het Woord zien. De ark zonder God keerde de Jordaan niet achterwaarts en wierp de sterkten niet neder, enz., maar wel toen God met haar was. Toen God Zich terugtrok, zie, de ark geraakt in de handen van de vijanden; maar toen God tot haar kwam, zie, Dagon valt, de vijanden worden vernietigd en Israël wordt bevrijd. God wilde liever achter Zijn ark aangaan naar het land der Filistijnen, dan met haar blijven terwijl overspelige priesters haar droegen.

II. God heeft Zich in deze dagen in een grote mate van Zijn volk teruggetrokken. Dit is duidelijk uit een beschouwing van de aanmatigende zonden, – de sluimerende en afkerige¹ staat van de christenen in iedere denominatie, – de hardheid van degenen die het Evangelie horen, – de zeldzaamheid van levende bevinding, en mensen die dicht bij God leven, – en om de waarheid te zeggen: de werelds-

---

1) In het Eng. eigenlijk: teruggeleden staat. Hos. 14:5.

gezindheid van predikers en herders van Gods kerk. Deze dingen bewijzen dat God Zich heeft teruggetrokken. 'Laat God opstaan.'

III. De plicht van ieder godzalig mens, alle kerken van God, is ernstig te roepen, onweerstaanbaar te pleiten aan de troon der genade dat God zou willen opstaan, gezien het feit dat wij niets kunnen doen zonder Hem. Niets zal redden, of Sion opbouwen, of de vijanden van God en Zijn zaak onderwerpen, totdat Hij opstaat. God heeft Zich teruggetrokken; onze zonden blijven; God is als een slapende; wij hebben Hem weggedreven en Zijn aangezicht van ons weggezondigd. Maar wanneer God zal opstaan, zullen Zijn dienaars opstaan; wanneer God zal opstaan, zal Zijn kerk opstaan; wanneer God zal opstaan, zullen de doden uit hun graven opstaan, de goddelozen zullen behouden worden. O! er zal een grote verandering komen door Zijn tegenwoordigheid. Daar er een belofte is, laat ons deze als bewijsgrond aanvoeren voor de troon der genade. Laat God opstaan. Gij zult opstaan. Amen."

Bovenstaande citaten zijn verzameld uit de volgende bronnen:

Some of the Great Preachers of Wales, Owen Jones,

De heerlijkheid van Libanon, L.J. van Valen,

Favoured with frequent Revivals, D. Geraint Jones

The Presbyterian Church of Wales, Rev. Edward Griffiths

A Memoir of The Reverend John Elias, Rev. E. Morgan

Welsh Calvinistic Methodism, Rev. William Williams

The glory of Christ in Welsh Revival Preaching, dr. Eryl Davies

**Als Mijn volk,
waarover Mijn Naam genoemd wordt,
zich verootmoedigt
en bidt
en zij Mijn aangezicht zoeken
en zich bekeren van hun boze wegen,
zo zal Ik uit de hemel horen
en hun zonden vergeven
en hun land genezen**

2 Kron. 7:14